

สิทธิของผู้อยู่อาศัย ... เมื่อมีสนามบินมาตั้งอยู่ใกล้บ้าน !

โดย นายปกครอง

เมื่ออยู่ ๆ ... ก็มีสนามบินมาตั้งอยู่ใกล้บ้าน คงไม่สนุกเป็นแน่ ... เพราะต้องเผชิญกับปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะมลพิษทางเสียงที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญ รบกวนความเป็นอยู่อย่างปกติสุข จนทำให้เกิดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

วันนี้ ... นายปกครองก็ได้หยิบยกอุทาหรณ์จากคดีปกครอง กรณีประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางเสียง จากการดำเนินกิจการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และแนวทางการแก้ไขเยียวยาของหน่วยงานภาครัฐมาฝากกันครับ

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีมีบ้านพักอาศัยอยู่ที่แขวงคลองสามประเวศ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอยู่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมาได้มีการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิขึ้นและเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ทำให้บ้านของผู้ฟ้องคดีต้องอยู่ใกล้กับสนามบินไปโดยปริยาย ซึ่งจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) พบว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้านเสียงที่ระดับ NEF มากกว่า ๔๐ ซึ่งจะอันตรายต่อสุขภาพ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้เจรจาซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในราคา ๖,๙๗๔,๑๗๓ บาท ซึ่งเป็นราคาที่รวมค่าเสียหายอื่น ๆ ไว้ด้วยแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในราคาประเมิน จึงตกลงกันไม่ได้

กระทั่งได้มีการทดสอบการใช้สนามบินโดยที่ไม่ได้แจ้งให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบทราบก่อน โดยเสียงดังจากเครื่องบินทำให้สามีมของผู้ฟ้องคดีตกใจจนตกจากเก้าอี้กระแทกพื้นมีแผลที่แขนจนเกิดการติดเชื้อ และต่อมาได้เสียชีวิตลง อีกทั้งการเปิดใช้ท่าอากาศยานดังกล่าวได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ฟ้องคดีและคนในครอบครัวแย่ จึงฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซื้อบ้านและที่ดินของผู้ฟ้องคดีในราคา ๑๐,๔๙๔,๖๒๐ บาท รวมทั้งให้ชดเชยค่ารักษาพยาบาลและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสามีมของผู้ฟ้องคดีอันเป็นผลจากการดำเนินกิจการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นเงิน ๕,๒๑๙,๒๘๓ บาท

คดีมีประเด็นที่น่าสนใจว่า เมื่อบริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ ได้เจรจาซื้อบ้านและที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมขายเนื่องจากไม่พอใจในราคาประเมิน กรณีเช่นนี้ บริษัทฯ จะต้องรับผิดชอบใช้ความเสียหายอันเกิดจากการดำเนินกิจการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ? เพียงใด ? ไปดูคำวินิจฉัยของศาลปกครองกันเลยครับ !

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อบ้านของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตเส้นเสียงที่ระดับ NEF มากกว่า ๔๐ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทางเสียงที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถอยู่อาศัยในบ้านโดยปกติสุขเช่นเดิม ถือได้ว่าการดำเนินกิจการดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีโดยตรง

แม้บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ จะมีฐานะเป็นบริษัทมหาชนจำกัด (จัดทำบริการสาธารณะที่แสวงหาผลกำไรด้วย) แต่ก็ยังมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ โดยจะต้องเจรจาจัดซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดี โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีการหักค่าเสื่อมราคา และบวกเพิ่มค่าการตลาด (สูงสุดร้อยละ ๓๐) ซึ่งเป็นการกำหนดหลักการชดเชยความเสียหายเพื่อกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิม โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายของประชาชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง และถือได้ว่าสอดคล้องกับหลักเกณฑ์กำหนดเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนเพื่อกิจการของรัฐตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

บริษัท ทำอากาศยานไทยฯ จึงต้องชดใช้ความเสียหายโดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินราคา ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว รวมทั้งค่าทดแทนความเสียหายจากการย้ายที่อยู่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นมูลค่าทั้งสิ้นจำนวน ๗,๗๙๐,๘๑๒.๐๗ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

ส่วนค่าสินไหมทดแทนการรักษาพยาบาลสามีของผู้ฟ้องคดี นั้น ศาลเห็นว่า เสียงเครื่องบินที่ตั้งกะทันหันย่อมทำให้เกิดความตกใจได้ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีการประกาศแจ้งเตือนให้ประชาชนที่มีบ้านอยู่ในแนวเส้นทางที่เครื่องบินขึ้นลงทราบถึงการทดลองใช้สนามบิน ถือได้ว่าเป็นการไม่ระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีวิสัยและพฤติการณ์ อันเป็นการประมาทเลินเล่อ เมื่อสามีของผู้ฟ้องคดี **ตกใจเสียงเครื่องบินจนตกเก้าอี้** ได้รับความเจ็บและเกิดอาการติดเชื้อ จึงถือเป็นความเสียหายโดยตรงที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบริษัท ทำอากาศยานไทยฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓๓,๖๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ส่วนการเสียชีวิตของสามีผู้ฟ้องคดีนั้น พบว่าเกิดจากปอดอักเสบติดเชื้อและโรคมะเร็งปอด จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเสียหายในส่วนการเสียชีวิตดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗/๒๕๖๔)

คดีนี้ ... กล่าวได้ว่าศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักปฏิบัติราชการที่ดีให้แก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรงดังเช่นกรณีตามพิพาท ซึ่งหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแก้ไขเยียวยาหรือชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิมตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ... ในการดำเนินกิจการที่จะส่งผลกระทบหรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชน เช่น เสียงดังจากการทดลองใช้สนามบิน ผู้มีหน้าที่ควรประกาศแจ้งเตือนให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบทราบก่อน เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้เช่นในคดีนี้ นะครับ

(ปรึกษาคดีปกครองและการฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และ www.admincourt.go.th)